

ОДБРАНА

Музеји

у првом плану

Пролеће се пробудило, па је ред и на музеје!

Музеји и галерије 19. маја истргнуће се из рутинског радног времена. Отвориће своја врата у несвакидашњем термину, од шест поподне до два ујутру, онима који воле уметност, шетачима и ноћним птицама. „Ноћ музеја“ је градска забава која траје тек осам сати, зато је не би ваљало пропустити. Ове године манифестација ће ујединити 65 градова Србије, 64 београдске локације и више од 150 институција културе.

А за све то довољна је само једна карта. И наравно, добар план.

Посетиоци Дома војске у Ноћи музеја моћи ће да уживају у сунчаним шидским пејзажима Саве Шумановића на изложби његових слика „Последња деценија“, а на другој под називом „Сава Шумановић – лично, породично, национално“, изложена је документарна грађа о животу уметника и његове породице.

На још једној изложби у Дому војске посетиоци ће видети избор старих, већ пожутелих фотографија које су војници слали својим кућама, са обавезним „Успомена из војске“.

Медија центар „Одбрана“ изложиће и своја издања, а посетиоци ће моћи да купе по сниженим ценама сувенире са обележјима Војске Србије.

И у овогодишњој «Ноћи музеја» у Дому војске биће отворен Свечани салон, за ову прилику обogaћен новом сталном поставком уметничких дела из збирке Медија центра „Одбрана“.

Војни музеј на Калемегдану ове године се определио да изложи ратну опрему Јапана, Кине, Индије и Индонезије.

А у Музеју југословенског ратног ваздухопловства у Сурчину, поред изузетне сталне поставке великих летелица, посетиоци ће моћи да разгледају музејске минијатуре – макете ваздухопловних објеката и моделе авиона, једрилица, хеликоптера, које могу да се користе и као играчке.

Прилог припремила
Драгана БАЊАКТАРЕВИЋ

Дом Војске Србије у Београду

СВЕТЛОСТ У НОЋИ МУЗЕЈА

Сваки намерник или случајни пролазник који одлучи да буде део лепе атмосфере у Дому Војске Србије моћи ће, по избору, да ужива у сунчаним шидским пејзажима Саве Шумановића или његовим нагим купачицама које се башкаре поред потока, неким носталгичним фотографијама војника, лађама у дуборезу, војним сувенирима или звуцима славног ансамбла „Станислав Бинички“.

Вишекраки раскошни лустер из Резбареног салона

Ко је био будан прошлогодишње „Ноћи музеја“ сећа се да је највеће интересовање у Дому Војске изазвала рестаурација слике „Цвеће“ Саве Шумановића. Као наставак те приче, ове године Медија центар „Одбрана“, у сарадњи са Галеријом слика „Сава Шумановић“ из Шида, организује две изложбе у част великог уметника – „Последња деценија“ и „Сава Шумановић – лично, породично, национално“. Повод су још и два својеврсна јубилеја. Пре 70 година трагично се и бесмислено завршио живот једног од највећих српских сликара свих времена. У усташкој рацији, 1942. године, Сава Шумановић ухапшен је са још 120 својих суграђана и одведен у Сремску Митровицу на стрељање. Десет година након Савине смрти почиње са радом Галерија слика „Сава Шумановић“, тако да овом изложбом она обележава свој 60. рођендан.

Геније из Срема

Последњу деценију живота Сава Шумановић провео је у миру малог провинцијског места, сликајући ремек-дела у којима ће моћи да уживају сви они који у мајској „Ноћи музеја“ посете Велику галерију Дома Војске.

Сава Шумановић, у потрази за знањем и самим собом, напустио је родитељки дом као десетогодишњи дечак. Лутао је од Земуна, преко Загреба, док није стигао до Париза, града светлости. У Шид се вратио тек у марту 1930. године, као искусни сликар који ће овековечити шидске сунчане пејзаже. Слике настале у Шиду сматрају се његовим најзрелијим делима. Оне су резултат искуства стеченог у Паризу и надахнућа које је нашао у родном Срему. Судаћи по броју слика које им је посветио, пејзажи су били омиљена сликарева тематика.

ИЗЛАГАЧКА ДЕЛАТНОСТ ГАЛЕРИЈЕ ДОМА ВОЈСКЕ

Галерија Дома Војске Србије ради од 1953. године у садашњем изложбеном простору, који чине велика и мала галерија. У њој је до сада организовано више од 500 изложби еминентних домаћих и страних ликовних стваралаца.

Медија центра „Одбрана“ од 2010. године примењује нови излагачки концепт – у Галерији Дома Војске Србије организују се врхунске изложбе, у сарадњи са српским музејима, галеријама, задужбинама, легатима и другим институцијама културе. У прошлој години представљене су ликовне збирке Галерије слика „Сава Шумановић“ из Шида, Војног музеја, Уметничке галерије „Надежда Петровић“ из Чачка, Задужбине „Момо Капор“, Народног музеја из Зрењанина, Спомен-збирке Павла Бељанског из Новог Сада и Народног музеја из Ниша. Те изложбе и бројне пратеће програме посетило је више од 60.000 људи.

Истовремено је Медија центра „Одбрана“, са избором слика из своје богате ликовне збирке, који носи симболични назив „Поетика и судбина 20. века“, гостовао у галеријама у Новом Саду и Нишу.

По њима је постао препознатљив као сликар светлости. Светлост и богатство боја највише су занимали уметника. Са личним кочијашем обилазио је околину, скицирао, записивао осећања и запажања.

Ноћне шетаче у Малој галерији дочекаће изложба „Сава Шумановић – лично, породично, национално“, која обухвата документарну грађу о животу уметника и његове породице.

УМЕТНИЧКИ АНСАМБЛ „СТАНИСЛАВ БИНИЧКИ“

Уметнички ансамбл Министарства одбране „Станислав Бинички“ установа је која је главни носилац музичког живота и једини ансамбл на овим просторима са широким програмском лезом извођачких могућности, који на достојан начин афирмише и репрезентује Министарство одбране и Војску Србије широј јавности.

У току „Ноћи музеја“ ансамбл у камерном саставу наступиће у Великој галерији Дома Војске да музиком улепша цео догађај.

своју „успомену из војске“ онако како су то радили стари фотографи – користећи осликане кулисе.

У холу Дома војске Медија центар „Одбрана“ представиће своју богату издавачку делатност. А посетиоци ће бити у прилици и да по популарним ценама купе сувенире са обележјима Војске Србије.

ШИДИЈАНКЕ

Прве слике настале у Шиду били су актови по скицама које је Сава Шумановић донео из Париза. Тамо су му позирале Кики и Ајша, најпознатији париски модели тог доба. У Шиду, пак, није могао тако лако да нађе девојку која би му нага позирала. За оно време то је била велика срамота. Године 1935, када је коначно наишао на плавокосу Бебу, певачицу из локалне кафане, сви су напуштали кућу кад би она долазила да му позира. На блинд рамовима појединих слика записивао је датуме почетка и завршетка рада на композицији. На основу тих података, а на срећу његових укућана, види се да је веома хитро сликао. Тако је, готово у једном даху, за само три године, настао величанствен и веома необичан циклус „Шидијанке“ од шездесетак слика разних димензија, на којима се као главни мотив понавља наго женско тело у различитим позама које заузимају купачице.

Отварање Свечаног салона

Прошле године први пут је за посетиоце био отворен Свечани салон. Ове године та традиција се наставља, с тим што су салони обогаћени новом сталном поставком уметничких дела из збирке Медија центра „Одбрана“.

Амбијенталну целину Свечаног салона чини репрезентативна сала за ручавање са експонатима из прве половине 20. века, познатија као „Резбарени салон“.

Реткост је наћи негде један такав салон, који је у потпуности очуван. У њему се налазе трпезаријски сто, столице без рукохвата, застакљена дводелна витрина, велики и мали серван. Саставни део ове целине чине и посебно обликовани вишекраки раскошни лустер, украшен дуборезом у пуној пластици и плитком рељефу, те декоративне маске за радијаторе, које прате стил ентеријера.

Сав овај мобилијар изведен је од првокласне ораховине и украшен једном од најстаријих техника украшавања – дуборезом. На површинама предмета преплићу се биљни мотиви, људски ликови, фантастичне животиње и маскероне.

Масивни и богато изрезбарени намештај, скупочено стакло и вредне уметничке слике које оплемењују ентеријер воде посматрача у време када су војне и цивилне државне институције посвећивале посебну пажњу опремању простора који се користио за протоколарне потребе високог ранга. ■

Фотографија родне куће и њен план, одељењска фотографија из основне школе, из гимназије, па затим са студија у Загребу, бројни портрети рођака, писма, сведочанства, представљају колаж који открива мање познате детаље из живота, стваралаштва и окружења у којем се кретао и живео славни сликар. Тако ове две изложбе, међусобно се употпуњујући, представљају путоказ за боље разумевање генија из Срема.

Успомена из војске

Гости Дома Војске само у току „Ноћ музеја“ моћи ће да уживају у још две изложбе – фотографија „Успомене из војске“ и издања Медија центра „Одбрана“.

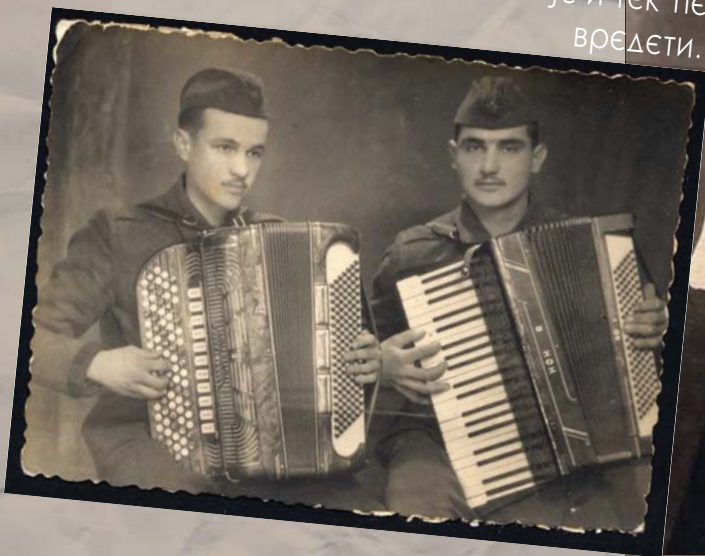
Скоро свако има неки прашњави албум у којем се налази ретуширана дедина или очева слика из војничких дана. Он лепо очешљан, испеглан, поносан, у жућкастима сепиа тоновима. Ретро је у моди, па изложба „Успомена из војске“ управо подсећа на те старе фотографије.

Гости ће моћи да виде око сто фотографија из приватне колекције Зорана Живковића. А будући да ће ова изложба имати и забавни карактер, биће им омогућено да овековече

Изложба војничких успомена у Дому војске

Музеј носталгије

Све слике из војске, било чије да су, заслужују своје музејско место. Свака од њих део је личне или породичне историје, која је можда мало избледела под притиском времена и других сила. Али оно што је сачувано од заборава вредело је и тек ће вредети.

Не знамо шта је било пре него што је откривен фотографски апарат. Први војници у историји нису могли да пошаљу своје лице родбини на увид, осим ако у фалангама и легијама није било вештих живописца који су оцртавали физиономије на штављеној па пресованој бивољој кожи или пергаменту. И такво је ликовно дело ратник давао на увид својти кад се врати из бесконачних ратова.

Али тада то више није био исти човек, нити су га у кући чекали исти они који су га испратили.

Заустављени трен

Због тога је овај музеј испуњен једном нијансом необјашњиве сете, носталгијом и живим сећањима. То није чуђење пред временом које је тако протрчало кроз нас, скоро без милости, већ за нечим много важнијим: на тим сликама заустављен је трен када су војници били у пуној снази. Дакле, млади, румени и здрави.

Одувек је у Србији било регрутских испратница. То су била славља до пола од радости, од пола због бриге и стрепње. Момчић је стигао за обавезну, часну службу држави и војсци, а тамо не зову свакога. Само онога ко је јак и способан да обави све оне тежобне захтеве које намеће служење краљу и отаџбини, Титу и домовини, или само отаџбини. А после може и да се жени. Сетимо се пословице која је важила у руралној Србији: „Ко није за војску, није ни за девојку!”

Брига о војничковој судбини разумна је, јер тај је посао суров и опасан, свашта се може догодити, а и догађа се, ратови су могући и има их. Бадава први стих песме „Радо иде Србин у војнике...!”, кад има и наставак, који донекле сенчи шумадијску ратничку романтику. А тај део гласи: „Два га туку, а тројица вуку!”

Српски војнички мит настао је на романтизираној историји и славној прошлости, која је у своје време била сурови амбијент народног страдања. И због тога је одлазак „у кадар”, или на служење војног рока, имао посебно, неизбрисиво место у животу човека са музејске слике, или фотографије, како хоћете.

Прва ствар коју новоодевени војник уради кад изађе у град, јесте посао сликања. Свака паланка имала је посебно удешене фотографске радње за кадрирање новодошних војних лица, то јест регрута који би у првом походу обавезно преплавили град.

Војник је очекивао од себе да „на слици“ буде леп, другачији него што је отишао, јер то више није исти он, а родбина да види свог најмилијег, који је исти тај, препознатљив међу хиљадама истих и различитих, а ипак некако нов и помало тајанствен.

Фотографи су, наравно, сликали војнике по повољним ценама, уз попуст. Имали су у радњама разне реквизите за једноставне фото-монтаже: са макетама тенкова или авиона, са моделима оружја који пристају бићу што позира. Или са девојкама лепотицама у кратким гађама. Ако тога и није било, „сликар“ би нацртао или „живописао“ оно што муштерија жели. Неки регрути нису потпуно веровали да ће униформа сама по себи да истакне њихов неодрживи војнички лик, те су под прописану униформу убацивали цивилне џемпере, ролке или кариране шалове.

Војска прави човека

Слика се чекала два-три дана, па кад се подигне, толико је путовало и писмо. Родбина је горела од чежње да све то види, слика је излагана на почасном месту, на некој централној комоди коју је могао да види и радознали комшилук, кад сврати на визиту уз кафу: „Види га, исти он, ама некако сасвим нов, изгледа озбиљније и друкче!”

„Да, војска ће од њега да направи човека, има се врне сав преобраћен!” Тако су нови јавни комшијски лик тазе војника објашњавали најближи, журећи да му одговоре на писмо, уз завршне речи: „Ми смо сви добро, што и теби желимо, слушај старешине и буди добар, да не бринемо. Јави шта ти треба, пиши чим можеш, што пре!”

Сигуран сам да стара, музејска писма из војске имају велику етнографску вредност и да би нам ваљала једна по-

ставка на ту тему. Попут оне дописнице, адресоване на извесног краљевог потпоручника, на којој се јасно види званични штамбиљ: „Прегледала војна цензура!”

Како би време војног рока одмицало, војници би се све мање сликали. То је била потреба и привилегија регрута. Можда само још једна фотка пре отпуста из војске, уз писмо: „Ускоро излазим, праћајте паре за одело...!”

Поносна мајка би показала фотографију комшиници: „Погледај како се лепо поправио у војски. Здрава храна, редован живот. Све што је имао да обуче, омалело му је. Морало да му испратимо паре за ново одело!”

Многи ликови, да не кажемо експонати у овом драгоценом музеју ретуширани су давно застарелом, но неодрживом техником. Румени образи, тек мало боје на уснама војника, црвена звезда петокрака или жута розета, црвено-плави шал испод необојене војничке блузе. Истакнути су и ручни сатови, које су, по потреби, позајмљивали фотографи за регруте који их нису имали. Виде се и једноставне но сликовите тетоваже, које су дебелим иглама, на болан начин, оставили на војничким рукама доживотну везу са ЈНА.

Вечна младост

Вредност овог музеја је и у естетској еволуцији војничке фотографије. Оно што се у своје време, пре тридесет или шездесет година могло појмити као кич, данас ипак јесте уметничка перцепција различитих осећања, судбина и успомена. Све што се у музеју може видети, и поред фотографских трендова тих времена, има свој особени, јединствени и неодрживи шарм, сведочанство о вечности онога чему време не може ништа.

Уосталом, само на сликама остајемо вечно млади.

Кад неко кроз пола века буде правио музејску поставку ликовних урадака данашњих војника, имаће проблем. У војску се више не мора, радње класичне фотографије су давно иза катанаца. Сlike војника стижу кућама за пар секунди, ако пре њих нису стигли војници лично, одевени као и сви други момци (и девојке) који своју младост и лепоту показују на улицама и трговима Србије.

Служење војске више није најмушкији посао, девојке су се изједначиле са мушкарцима, а у многим родовима боље су од њих.

Ко би рекао? Кроз педесет година неки тинејџер друге половине 21. века могао би да објашњава „екипи“ заосталу класичну фотографију из 2012: „Ево, ово је моја бака, потпуковник српске војске у кокпиту МиГ-а 29. Сада је то чудо у музеју, а тада је било авиончина.”

„А деда?”

„Њега војска није занимала. Одувек је био привржен баштованству.” ■

Љубодраг Стојадиновић

Војни музеј

ДУХ САМУРАЈА НА КАЛЕМЕГДАНУ

Шесту годину заредом Војни музеј доказује да уметност може бити и врхунска забава. Под неонима „Ноћи музеја“ на Калемегданској тврђави 19. маја засијаће ратна опрема Јапана, Кине, Индије и Индонезије.

Источњачка традиција, обавијена велом мистике, просторно и ментално тако нам далека, увек је била привлачна домаћем посматрачу. Војни музеј у ноћи најмасовније градске забаве пробаће да демистификује културу Далеког истока. За љубитеље борилачких филмова, за уметнике, за научнике, за оне отвореног духа, и за скептичне, музеј ће приредити несвакидашњи час о ковању хладног оружја, добрих бораца и хармоничног ума. Детаље о „ноћном“ програму, али и о опстајању једне важне културне установе, открио нам је потпуковник Драган Милковић, начелник Војног музеја.

Док су многи музеји затворени или слабо посећени, Војни музеј не престаје да привлачи пажњу бројних посетилаца. Домаћих и страних. Дању и ноћу. У току „Ноћи музеја“ ред пред вашим вратима већ је традиционално најдужи у граду. Шта то привлачи толику публику?

- Војни музеј је заиста један од најпосећенијих музеја у граду, пре свега због своје јединствености, узевши у обзир да смо једини музеј који се бави војном историјом нашег народа, а и захваљујући атрактивном положају који заузима на Београдској тврђави, омиљеном шеталишту Београђана и оних који посећују Београд као туристи. Велику посећеност током целе године Војни музеј задржава и у току манифестације „Ноћ музеја“. Већ неколико година уназад наш музеј је

међу најпосећенијима у целој Србији, са просечним бројем посетилаца око 15.000. Разлози оволике посећености су већ поменута стална поставка, али и тематске изложбе које се традиционално организују у „Ноћи музеја“.

Стална поставка Војног музеја практични је водич кроз домаћу историју. Шта све посетилац може ту да научи?

- Стална поставка је „жива“ војна историја Срба. Она прати војне догађаје и појаве од праисторије Балкана све до савремене историје. Будући да је војна историја Срба заправо историја Срба уопште, наша поставка пружа свеобухватни увид у тешку, али поносну прошлост нашег народа. Она је, у ствари, излазак из књига и слова, стварни додир са предметима и личностима које су изградиле данашњу Србију. У том смислу се огледа едукативна улога музеја, јер продубљује познавање наше историје и даје јаснији увид у њу. Поставка Војног музеја често представља и први додир многобројних страних туриста са нашом историјом и самим тим са нашим менталитетом и традицијом, што доприноси бољем разумевању наше културе и нас као народа.

И ове године сте за „Ноћ музеја“ осмислили веома привлачан програм за своје суграђане. Шта ће то моћи да виде и доживе код вас у гостима

ДРЕВНЕ САМУРАЈСКЕ ВЕШТИНЕ

„Макото“ кендо клуб у оквиру „Ноћи музеја“ представиће две аутентичне јапанске борилачке вештине: кендо – изградњу људског карактера путем усавршавања вештине мачевања, која има дугу традицију још из доба самураја и иаидо – борилачку вештину која се очувала преносећи се у непрекинутом ланцу ученичког наслеђа више од 450 година, са ци-

љем развијања мирног и хармоничног ума који је спреман за изненадни напад. Древне самурајске вештине демонстрираће бројни чланови клуба „Макото“, који су показали изванредне успехе на домаћим и међународним такмичењима. Кендо ће представити у атрактивној јапанској одећи и заштитној опреми (богу), уз коришћење мачева од бамбуса (шинаи).

они који се одлуче да мајску ноћ проведу у шејњи њо Калемегдану?

- У овогодишњој „Ноћи музеја“, поред традиционално отворене сталне поставке, Војни музеј је припремио и изложбу старог оружја Азије. У питању је изложба предмета из дела Збирке ваневропског оружја и опреме, збирке која због своје природе и порекла не налази своје место у сталној поставци. Изложба ће представити оружје и ратну опрему Јапана, Кине, Индије и Индонезије, битан вид култура које су широј публици прилично непознате. Оригиналност предмета ће сасвим извесно изазвати велику пажњу посетилаца, такође њихова уметничка обрада и занимљив начин употребе. Поред самих предмета, оружја и опреме, посетиоци ће моћи да се упознају и са ратничким духом, менталитетом и традицијом тих земаља. Како бисмо што више приближили тај дух посетиоцима, у оквиру изложбе смо организовали и представу јапанске вештине мачевања и уметности ковања јапанског хладног оружја. Дух ратничког Јапана публици ће дочарати београдски кендо клуб „Макото“ демонстрацијом кендо и иаидо вештина мачевања.

Тематски неvezано за изложбу, на платоу испред музеја посетиоци ће имати прилику да учествују у официрском балу, који организују кадети Војне академије. Бал представља малу свечаност са циљем приказа официрске личности у маниру на којем се некада градио угледни официрски сталаж.

Ово је већ шесна година да учесници у „Ноћи музеја“. Колика ша манифестација доприноси ва- шем раду преосталих 364 дана у шоку године?

- Имајући у виду да манифестација „Ноћ музеја“ већ годинама позитивно утиче на осврт друштва ка музејима, тј. да поново ствара културу обилазака музеја, а то свакако доприноси порасту броја посетилаца и у току целе године.

Музеј ваздухопловства

Музејска минијатура

Заљубљеници у ваздухоплов, макетари по струци и по хобију, али и сви они који воле да се играју, неће пропустити да 19. маја крену пут аеродрома и посете Музеј ваздухопловства. Јер свако ко понесе своју летелицу – хеликоптер на даљинско управљање, папирни авиончић или, рецимо, играчку из киндер-јајета, моћи ће да буде и активни учесник програма.

Макета зграде Команде ваздухопловства у Земуну, коју је архитекта Драгиша Брашован (1887–1965) приложио уз планове на расписаном конкурс. На основу тог пројекта зграда је саграђена 1935. године. Скулптура Икара, на фасади зграде према Главној улици, рад је вајарке Злате Марков.

Слоган манифестације „Ноћ музеја“ је „Одличан про вод у музејима!“. И управо то ће Музеј ваздухопловства понудити својим посетиоцима 19. маја. Поред изузетно моћне сталне поставке – великих летелица које изазивају страхопоштовање и дивљење, музеј ће посебно за „Ноћ музеја“ изнети и музејску минијатуру – макете ваздухопловних објеката и моделе авиона, једрилица, хеликоптера. Макете, поред естетске и функционалне намене, могу да се користе и као играчке. Дакле, Музеј ваздухопловства позива госте да се играју, а успут и понешто лепо науче.

Макета је увек постојала у људском друштву. Уз помоћ макете људи су могли да представе другима свој рад или учине своје идеје опипљивим. Макета је и увек лепа успомена са

путовања, било у облику магнета или снежне кугле. Понекад је ствар престижа, а понекад играчка. Прављење макета је леп хоби – креативан, едукативан и добар за живце. Макетари подижу градове, осмишљавају борбене стратегије, реконструишу железнице, праве авионе...

Макете имају битну улогу и у ваздухопловству, нарочито када се усвајају нови пројекти летелица, па се у аеротунелима аеродинамички испитују „дувани“ модели пре него што се крене у израду прототипова.

Посетиоци „Ноћи музеја“ биће у прилици да виде разноврсну намену ваздухоплова умањених димензија. А и сами ће моћи да учествују у програму доношењем своје летелице у минијатури. Они спретнији моћи ће и на лицу места

да направе свој папирни авион по шаблонима које ће музеј обезбедити. У 20 часова са галерије изложбене поставке биће организовано заједничко пуштање у лет папирних авиона.

Ваздухопловна архитектура у Београду

Град на граници између истока и запада нужно је постао раскрсница ваздушних путева и центар развоја ваздухо-

ског и војног. За потребе авијације граде се нове фабрике, аеродроми и други објекти као што су:

- зграда „Дома аероклуба“ у Узун Мирковој улици;
- зграда Команде ваздухопловства у Земуну;
- зграда Музеја ваздухопловства на београдском аеродрому у Сурчину;
- Међународно ваздушно пристаниште Београд, подно Бежаније;
- Аеродром „Београд“ у Сурчину;
- комплекс ВТИ у Жаркову;

Икарус 453 MW је експериментална летелица, коју су године 1952. дизајнирали инжењер Левачић и пуковник Бешлин. Та једрилица представљала је прототип бомбардера са млазним моторима, који би могао да понесе нуклеарну главу. Једрилица је доживела удес и након тога је развијање концепта прекинуто.

Модел елегантне једрилице „Кошава“, коју Музеј ваздухопловства има у оригиналу у својој сталној поставци. Направио је Горан Вуковић, вођа пројекта „Феникс“ у Аеро-клубу „Иван Сарић“ у Суботици. „Кошаву сам одабрао као једрилицу коју желим да представим деци. То је једрилица из времена када је наша нација владала светским једриличарством и ређала успех за успехом“, каже Вуковић.

пловства на нашим просторима. Од самог почетка развоја авијације, Београд није заостајао у светским токовима. Обилазак Музеја ваздухопловства посетиоцима пружа прилику да се увере да смо у том времену често били и испред светских збивања. То се првенствено односи на развој наше ваздухопловне индустрије, почевши од 1923. године, те на настанак и ширење цивилног ваздушног саобраћаја од 1927. године. После Првог светског рата, са формирањем нове државе, Београд постаје центар ваздухопловства: цивилног, спорт-

- Фабрика авиона „Рогожарски“ у центру Београда;
- Фабрика авиона и хидроавиона „Змај“ у Земуну;
- Фабрика авиона „Икарус“ у Земуну.

Ови и други објекти у Београду зидани су и коришћени искључиво за потребе ваздухопловства. Неки од њих данас не постоје, али је остала прича о њима. Остале су макете, као важан део домаће ваздухопловне историје и традиције, а које ће моћи да виде они који се у „Ноћи музеја“ буду нашли у Музеју ваздухопловства. ■

NOĆ MUZEJA

19. MAJ 2012.

ODLIČAN PROVOD
U MUZEJIMA!

БЕОГРАД

Дечји музеј, Етнографски музеј, Јеврејски историјски музеј, Музеј хемијског факултета, Музеј Народног позоришта, Музеј науке и технике, Музеј позоришне уметности Србије, Народни музеј, Педагошки музеј, Галерија Феникс, Галерија фресака, Галерија Хаос, Мала галерија, ЛУПУДС, Медија центар „Одбрана“ (Дом војске), Војни музеј, Галерија Природњачког музеја, Стамбол капија, Кнез Михаилова и околина, Музеј града Београда, Музеј примењене уметности, Олимпијски музеј, Центар за графику и визуелна истраживања Академија ФЛУ, Галерија Артгет, Галерија Београд, Галерија Библиотеке, Галерија ФЛУ, Галерија Графички колектив, Галерија науке и технике САНУ, Галерија Прогрес, Галерија САНУ, Галерија Сингидунум, Кућа легата, Ликовна галерија КЦБ-а, Салон МСУ, Трг Николе Пашића и околина, Музеј аутомобила, Музеј Јована Цвијића, Музеј југословенске кинотеке, ПТТ музеј, Арте Галерија, Дом омладине, Галерија 212, Галерија на тргу Николе Пашића, Галерија Озон, Галерија РТС, Галерија Студио, Галерија у Еуроцентру, Продајна Арте Галерија, Булевар, Славија, Кнеза Милоша, Дом Јеврема Грујића, Музеј Николе Тесле, Природњачки музеј у Београду, Железнички музеј, Галерија Гласник, Галерија Миљковић, Галерија Народне банке Србије, Студентски културни центар, Топчидер, Сењак, Дедиње, Музеј афричке уметности, Музеј ФК „Црвена звезда“, Музеј историје Југославије, Музеј Томе Росандића, Музеј „25. мај“, Стари музеј, Музеј ваздухопловства, Завичајни музеј Земуна, Блок галерија, Галерија Гранжан, Галерија Икар, Стара капетанија.